

نومرو : ۱۰۸

اداره خانه

ایستانبول، جفال اوغلی، دائره اجتهاد

تله فون نومروسی : ۸۶۵

" Idjt had " Constantinople

بشنجی سنه

اجتماع

حریت فکریه یه خادم

هر هفته چیقار اجتماعی ، ادبی مجموعه

مدیر مرخص : الہامی صفا

۲۹ مایس ۱۳۳۰

آبونه

۹۰۰ لث آتی آوق

تورکیا ایچین ۵۴ غروش ۳۰ غروش

ممالک اجنبیه ایچین ۱۵۰ فرانق ۸ فرانق

نسخه سی ۵۰ یاره

و آوستریا سفیرلری آنجق سفارتخانه‌نک آناختار دلیکله-
ندن تجسس احوال و تعقیب سیاسته مجبور اولمشلر...
بوگون شیخ‌الصفرا موسیو بورکه‌لدر . مع هذا ایتالیا
سیاستی غالب کورونیور ، دیورلر : چونکه ایتالیا
سفیرینک آدی مارکی دوراجو [*] ایمش ! اووخ ،
پولتیقه نه جدی شی در !

جناب شهاب الدین

[*] دوراجو ایتالیانجه (دراج) دیکدر .

ج . ش

او اوله جق ، وهانکیسی بو عنوانی آلسه دیکری قیامتلی
قوپاراجق .. بین الملل اختلافات و خیمه‌نک اوکنی آلمق
ایچون نه یاسینلر ؟ آوستریا سفیری دوشونمش ، ایتالیا
سفیری دوشونمش ، مبرت دوشونمش ، احتمال که خلاف
معتاد طرخان پاشا بیله دوشونمش ... درت دوشون
دماغ نه لره قادر دکلدر ؛ نهایت برصورت حلیه بولمشلر :
اوچنجی بر سفیرک ورودینه قدر ایتالیا و آوستریا سفیرلری
اعتماد نامه‌لرینی قویونلرکده صاقلایه جقلر ، شیخ‌الصفرا
عنوانی یکی کله جک سفیره براقه جقلر ... و فی الحقیقه
رومانیا سفیری موسیو بورکه‌لنک مواصلته قدر ایتالیا

فاتح سلطان محمد

ایستانبولی فتح‌دن واز کچیرمه‌نی ایسته‌یوردی . خلیل
پاشانک « تکور ایله مصالحه اولونوب ایستانبوله تعرض
اولونماق خیرلودر » دیمه‌سی و بونی اثباته یلتمه‌سی هب
اثر سنز قالیوردی .

ملکنک بوتون متفکرلری یاننده ایدی ، آق شمس-
الدین ، ملا کورانی ، مولانا خسرو دیکر ایکینجی درجه‌ده
علما مصاحب و مستشارلری ایدی . صنعت اربابی علم
اربابندن دون بر مرتبه‌ده دکلدر . طوپ دوکمه‌ده ، اوزمانک
حرب لوازمی اعمال ایتکده ماهر استادلر هب برابرنده
ایدی . فاتح ، فال آچدیر اراق ، قاز سورولرینک آواز
ورفتارندن تفأل ایدره‌ک اوکا کوره حرکت حریبه اجرا
ایتدیرن بال قاباغی قافلردن اصلا دکلدی . اوبیلردی که
دنیده بیر بقای اصلح ، بیر بقای اقوا قانونی واردر
واللهک « ان الارض یرثها عباد الصالحون » یعنی ، ارض
مستعد ، ماهر قوی قوللر یمک میراثی در ، سوزندن ده
مرادی بودر . الله « دنیا ، محمدی لرکدر » یاخود
« عیسوی لرکدر » دیمه‌مشدر . الله آت بینک قیلیج
قوشانانک ، ضرب مثلنک حکمتی قرآننده نص حالنده
تکرار ایتمشدر . داها دوغروسی عباد اللهک ضرب مثل لری
اللهک سوزینی تکرار ایتشاردر .

قوماندان اعظم فاتح سلطان محمدخان حضرت تلیرنک
نزد هایونلر ننده ، « صاروجه » نک بویوک بیر اعتباری
واردی . « صاروجه » طوپ اصاغه و اعمالنده مهارتیه
نمناز ایدی .

بوندن ایکی کون سوکرا فاتح سلطان محمد حضرت تلیرنک
ایستانبولی فتح‌دن سوکره آیاصوفیه‌ده ایلک دفعه نماز
قیلماسی شهر آینی اجرا ایدیه جک . ایستانبولک فتحی
بیر وقعه‌در ، که دنیانک قرون وسطی تاریخنه خاتمه چکمش
و قرون حدیده‌ی باشلا تمشدر [1453]

شو عید ملی مناسبتیه حضرت فاتح حقنده کی مطا-
له‌مزی قارئلره سوبله‌یه جکیز :

« فاتح » ی ساده‌جه بیر کشور کشا اولاراق نظر
اعتباره آلماق دوغرو دکلدر . ایستانبولی فتحه چیقدیغی
کونده کی اطواری بو پادشاهک یالکیز قوه قاهره قهرمانی
اولمادیغی کوسته‌ریر . فاتح ، زمانه کوره مکمل بیر ارکان
حریبه ایله یوله چیقیلوردی . کنج شاعر من ، یحیی
کمال بکاک :

شهبازانی قیلیج قوماماق عزیمیه قینه
دولو دیزکین قوشیورلاردی آقین دن آقینه

سطرلرنده تصویر ایتدیکی شهبازلرله قطعی و معمر
بیرایش کوروله‌مش و کوروله‌یه جک اولدیغی بیلیردی .
اونده بیر اصابت نظر و بیر سجیه قوتی واردی که اصل
ایستانبول فاتحی وهرشی وهریر فاتحی بونلر در . « بیزانس »
ایمپراطوری ، وزیر اعظم خلیل پاشایه ، ایچی آلتونله دولو
بالقلر کونده ریور ، و بو رشوت مقابلنده ، حضرت فاتحی ،

خان حضرتلری بوسر سیاسته لایقیله مطلع ایدی. اصل هنری علمنی تطبیق واجرا ایتمه سی ایدی. عمله منقلب اولمایان علم واطلاعدن نه حاصل اولاییلیدی. پک کنج، 35 یاشنده اولاراق وفات ایدن بوشهریار و بختیارک اوغلو بدبخت سلطان جم، باباسنک تخت سلطنته وارث اولسه ییدی و حکومت یازید ثانی نك اهلیتسز آئنده قالماسه ییدی فاتحک آچدینی علم، صنعت، فکر، حاصلی حقیقی و معمر فتوحات دوری فاصله سز دوام ایده جک و سلیم ثالثک قربانی اولدینی تعصب و بلاهتک باشی تا اوزماندن آزیلش اولاجاقدی.

عبدالله مروت

فاتح سلطان محمد

« سنسککه اول شهنش، بوامت نجیبه بلدان بخششکدر، بحار یادکارک ! »
— عبدالحق حامد —

فاتح سلطان محمدی شاعرلر کافی درجه ده ترنم ایتدیلر؛ نثرلر، ادیبلر قلملرینک حوصله سنه صیغه میه جق درجه بویوک اولان بوموضوعک ایچنده قیورانه رق اونو تصویره چالیشدیله، شرق و غربک مورخلری تاریخک قارائلق قویولری ایچنده انجی صیدايدر کبی اونک شمائل نجیبه سنی، اوصاف کزیده سنی بوتون ملاح فارقه سیله میدانه چیقارمق ایسته دیله. صوکره بو انجیلرده بعضی لکهلرده کورر کبی اولدیله.

بونلر تدقیق اولونجه فاتحک ایکی متباین شخصیتیه صاحب اولدینی کورولور، بویکی شخصیت، قانونی سلطان سلیمانک رستم پاشا صدارتیه آیریلان شخصیتلرینه هیچ بکزه من: رستم پاشادن، داهای طوغروسق قادین تأثیراتندن اول سلیمان قانونی حشمت، عظمت، قوت دیمک ایدی. صوکره بر چادر تصور ایدک، او اسکی حشمت و عظمتک رعشه دار بر قالبی طاشییان اختیار سلیمان خان ایپک پرده لرك آرقه سنده تتریور. چونکه کملرسیده بر شهزاده نی اوراده کوزینک اوکنده بوغه جقلر. او شهزاده بو پادشاهک کندی اوغلی، جکر پاره سی دگلمیدی؟ « مخلصی » نامنی تخلص ایده رک شعرلر

« منجم باشی تاریخی » نك بیاننه کوره [۱] بوسنعت کار، پک چوق اوافق طوب دوکدن ماعدا، تمام اوچیوز قانطار باقیردن دیواندام بیرطوب وجوده کتیرمشدی. بو بویوکلکده طوب اوزمانه قادار قطعاً گوروله مشدی. یانندن اصلاً آیرمادیغی زوغروس پاشا و جعفر پاشامتنن، حراندیش حکیم نظرلی آدملردی. بو ذوات پک اعلا کورورولردی که « بیزانس » چورومشدی. مشهور مورخ E. Lavissee ک دیدیکی کیی « بیزانس دوشدی، چونکه، اولدن بری فنا تأسیسات سیاسیه صوگ زمانلرده بر باد بیر تشکیلات عسکریه آئنده بولوندی. دائماً آغیرلاشدیریلان ویرکیلر، واموال امیری نه نك تحصیلنده کوسته ریلن مرحمتسز لک راهالی یی حکومتدن صوئو-تمشدی. [۲] « بیزانتیزم Byzantisme » دینیلن اخلاق خسته لگی اوزمان صوگ قدمه سنه چیقمشدی و یاینمشدی. بو حالده ایمان سزلق، نفسه اعتماد سزلق، حکومته محبت سزلق، مملکتک بقاسنده علاقه سزلق، طوبراقدن زیاده سمایه مربوطیت، روحانی لک تهکم و تحکمی و بونلرک آره سنده، صندالیه غوغاسی هپ فاتح حضرتلرینک قوتنه قوت علاوه ایدن قوت سز لک لک ایدی. روحلری و بدنلری، ایمان سزلق و درمان سزلقله پریشان اولان بیزانس لیلر سرای برونندن غلطیه گریلن برقالین زنجیرک [۳] فاتحک و تورک دلاورلرینک عزم و رزمه حائل اولاجاغه زاهد اولیورلردی. عزم و ایمانک طوپراق اوزهرندن حرب سفینه لری یوروته بیله جکنی دوشونه مه مشلردی. فاتح، اک صادق مؤرخلره استناداً سویله یورم، یالکیز فتح علمنه دکل فتح اولونان مملکتلر اهالی سنی عدالت، حقانیت و متین بیر سیاست ایله حکومته خیرکار و خدمتکار قیلماق علمنه ده آشنا ایدی. ظاهراً اولماسه بیله باطناً دشمن اهالی ایله مسکون بیراقیلان فتوحاتدن نه خیر اومولور. بر فاتح ایچین اصل ایش، فتح اولونان مملکتلر اهالی سینه کندي سنی لازم و مفید قیلما قدر. فاتح سلطان محمد

[۱] صحائف الاخبار لمنجم باشی - جلد 3 صحیفه 367

[۲] نهنه نهنه لاویس - تاریخ عمومی - 205 صحیفه

[۳] بوزنجیر الیوم، عسکری موزه سنده محفوظدر.